

ФИЗИКАЛЫҚ ТӘРБИЯ ХӘМ СПОРТ

STUDENT JASLARDÍ FIZIKALÍQ TÁRBIYALAWDA INNOVACION TEXNOLOGIYALARDAN PAYDALANÍW

Qaliev Q.S.

*stajyor-oqıtıwshı, Ózbekstan mámleketlik dene tárbiyası
ham sport universiteti Nókis filiali*

Tabımbaev B.A.

*assistent-oqıtıwshı, Ózbekstan mámleketlik dene tárbiyası
ham sport universiteti Nókis filiali*

Tayanch so'zlar: jismoniy tarbiya, jismoniy sifat, sport madaniyati.

Ключевые слова: физическое воспитание, физическое качество, спортивная культура.

Key words: physical training, physical quality, sports culture.

РЕЗЮМЕ:

Ushbu maqolada o'quvchilarni jismonan yetuk qilib tarbiyalashda jismoniy madaniyat qadriyatlarini o'zlashtirish jarayonida yoshlarning qiziqish va ehtiyojlarini qondira oladigan pedagogik yondashuvlar tahlil qilinadi. Innovatsion texnologiyalardan foydalanishning maqbul usullari bir nechta mutaxassislar va mualliflarning fikrlari asosida ko'rib chiqiladi.

РЕЗЮМЕ:

В данной статье анализируются педагогические подходы, способные обеспечить интересы и потребности молодежи в процессе освоения ценностей физической культуры при воспитании студентов физически зрелыми. Рассматриваются приемлемые методы использования инновационных технологий на основе мнений нескольких специалистов и авторов.

SUMMARY:

This article analyzes pedagogical approaches capable of addressing the interests and needs of young people in the process of assimilating the values of physical culture while educating students to be physically mature. Acceptable methods for utilizing innovative technologies are examined based on the opinions of several specialists and authors.

Student-jaslardıń salamatlıgınıń jaǵdayı millet salamatlıǵı potencialınıń eń zárúrli kórsetkishlerinen biri bolıp tabıladı, sol sebepli onı saqlaw hám rawajlandırıw jámiyet ushın ústin turatúǵın wazıypa bolıp tabıladı. Studentler salamatlıǵı mashqalası jáne onı bekkemlewge jantasıwlar kóplegen qánigeler tárepinen izertlew teması bolıwına qaramay, jetekshi ilimpazlar tárepinen alıp barılǵan kóplegen izertlewler nátiyjeleri studentlerdiń joqarı oqıw orınlarında oqıwdıń pútkil dáwiri dawamında onıń jamanlasıwında fizikalıq salamatlıǵı

hám fizikalıq tayarlıǵınıń tómen dárejesi, sonıń menen birge tendenciyalardı kórsetedi. Avtorlardıń kópshiligi óz izertlewlerinde tálim mákemelerinde dene tárbiyası procesin túpten qayta qurıw, jaslardı úzliksiz fizikalıq aktivlikke tartıwdıń zamanagóy jantasıwları, student jaslardı oqıtıw sistemasında dene tárbiyası hám salamatlandırıw jumısların shólkemlestiriwge innovaciyalıq iskerliklerdi engiziw zárúrligine itibarın qaratadı. Fizikalıq belsendilik dárejesin tómenletiw, oqıwshılardıń den-sawlıǵınıń tómenlew mashqalası sheshiwdiń perspektivalı usıllarınan biri, ilimpazlar oqıwshılardıń dene tárbiyası processinde qollanılatuǵın qurallar quramın jaqsılaw dep esaplaydı.

Atap aytqanda, oqıwshılardıń dene tárbiyasına bolǵan qızıǵıwshılıǵın asırıw maqsetinde qurallar quramına kópshilikke arnalǵan fizikalıq shınıǵıwlar toparları hám háreket iskerligi túrlerin kirgiziw usınıs etiledi. Bul arqalı ǵalabalıq sporttıń rawajlanıwına hám qızıǵıwshılıqtıń keńnen bolıwına xızmet qıladı. Búgingi kúnde oqıwshılardıń dene tárbiyası sistemasın sport penen qamtıw ideyası keńnen tarqalıp barmaqta, bul kóplegen ilimpazlardıń pikirine kóre, shınıǵıwlardıń oqıw hám mektepten tısqarı formalarda oqıtıw hám tayarlaw ushın dene tárbiyası hám sport iskerligi shınıǵıwlarǵa hám jarıslarǵa qatnasıwǵa itibar qaratqan halda onı modernizaciyalaw baǵdarlarınan biri bolıp, ol oqıwshılardıń tańlaw erkinligine tiykarlangan boladı. Bul óz náwbetine nátiyjenı jaqsı bolıwına hám oqıwshınıń imkaniyatların sheklep qoymastan, kerisinshe onıń jańa qırların ashıp beredi [1].

Dene tárbiyasınıń sportqa baǵdarlangan baǵdarınıń abzallıqları jergilikli hám shet el ilimpazlarınń miynetlerinde óz mánisin tapqan. Bul fizikalıq mádeniyat qádiriyatların ózlestiriw barısında jaslardıń fizikalıq mádeniyat qızıǵıwshılıqları hám mútajliklerin qandıra alatuǵın pedagogikalıq jantasıw. Qánigeler aytıp ótkeni sıyaqlı, dene tárbiyası barısın sportqa baǵdarlaw dene tárbiyasında dástúriy pedagogikalıq processke tán bolǵan qatar kemshiliklerden jiraq bolıw imkaniyatın beredi: sport sheńberindegi shınıǵıwlar hár bir oqıwshınıń fizikalıq múmkinshilikleri hám psixologiyalıq qásiyetlerin esapqa alıwdı názerde tutadı; dógerek shınıǵıwları sport haqqında tereń bilim beredi; sekciyalı sport túrleri kóbirek jarıslar menen baylanıslı bolıp, bul oqıwshılardı úzliksiz túrde sport shınıǵıwlarına tartıwǵa túrtki beredi. Dene tárbiyasın bunday shólkemlestiriw tekǵana tálim, bálki insannıń ómiriniń úlken bólegi dáwirinde de sport shınıǵıwlarına turaqlı jeke qızıǵıwshılıqtı qalıplestiriwge alıp keledi. Usınıń menen birge, izertlewlerde aytıp ótkeni sıyaqlı, ayırım qánigeler joqarı oqıw orınlarınıń materiallıq, texnikalıq hám kadrlar resursları sheklengenligi mashqalası bar ekenligi sebepli dene tárbiyasın sportqa aylandırıw boyınsha unamsız pikir bildirmekte; dógerek sportı arnawlı bir sport túri sheńberinde joqarı

qánigelestirilgen fizikalıq tayarlıqtı támiyinleydi hám jaslardın hár tárepleme fizikalıq rawajlanıwına tosqınlıq etedi; sportqa baǵdarlaw jarıs, nátiyjeli sport túrleri qádiriyatların en jaydırdı názerde tutadı, bul rezerv sport túrlerin, elita sport túrlerin hám professional sport túrlerin rawajlandırıwdı qollap-quwatlaw ushın sportta tańlaw mexanizmin engiziw dep esaplaw múmkin [2].

Joqarıdaǵı, izertlewshilerdiń pikirine qaraǵanda, málim dárejede dene tárbiyası boyınsha oqıw dástúrińin maqsetlerine qarsı keledi.

Soǵan qaramastan, sportqa baǵdarlangan dene tárbiyası koncepciyası táreptarları joqarı oqıw orınlarında oqıw procesin dástúriy shınıǵıwlar formalarına emes, bálki individual sport túrleri boyınsha oqıw shınıǵıwların óz ishine alıwı kerek degen ideyanı qollap-quwatlamaqta. Sport táliminiń usınıp atırǵan modeli, qánigeler aytıp ótkeni sıyaqlı, dene tárbiyası procesin sport mádeniyatı principi tiykarında qayta qurıwdı názerde tutadı: jarıslar ótkeriw, olardıń bayramǵa say ortalıǵınan paydalanıw, sport statistikasın, atap aytqanda, tálim shólkeminiń sport jetiskenliklerin júrgiziw, sonıń menen birge, sport shınıǵıwların máwsimge, oqıwshılardıń sport toparlarına tiyisliligine qaray shólkemlestiriw hám taǵı basqa. Bunda student jaslardın tekǵana aqılıy iskerlik nátiyjeliligine emes, fizikalıq jetikligine hám ruwxıy tárepten bekkem áwlat etip jetilisiwine erisiw múmkin boladı. Búgingi kúnde texnologiyanın tez pát penen rawajlanıwı jaslardın kem is háreket etiwı, ol arqalı hár túrli keselliklerdiń payda bolıwı siyaqlı mashqalalardı sheshiwge járdem beriwi anıq.

Juwmaq. Studentler ushın fizikalıq iskerlik hám tálimdi ámelge asırıwdın nátiyjeli quralları málim fizikalıq pazıyletlerdi rawajlandırıw ushın ayrıqsha talaplardı qoyatuǵın oyın sportı bolıp tabıladı.

Sport oyınlarında óz aldına fizikalıq sapanı rawajlandırıwǵa tańlap tásir kórsetpeydi, shınıǵıw effektleri tayarlıqtın barlıq táreplerin kompleks rawajlandırıw hám jetilistiriwge qaratılǵan. Sport oyınların, atap aytqanda, voleyboldı óz ishine alǵan studentlerdiń motorlı iskerliginiń ústin turatuǵın quralları belgilengen.

Kópshilik qánigeler sport oyınlarınan paydalanǵan halda oqıwshılardı dene tárbiyası procesine sportqa baǵdarlangan texnologiyalardı engiziwdi maqsetke muwapıq dep esaplaydı.

Ádebiyatlar:

1. Smirnov N.K. Salomatlikni tejaydigan ta'lim texnologiyalari va maktabda salomatlik psixologiyasi. 2005.
2. Pulatov A.A. Voleybol nazariyasi va metodikasi. 2020